

Indholdsplan 2024/25

Helgenæs Naturefterskole

Det overordnede mål for skolens virke	6
Værdigrundlag	6
Kvalitetsmål	7
Livsoplysning	8
Tillid som grundlag for samvær	9
Afslutning af skoleophold før tid	10
Folkelig oplysning	11
Demokratisk dannelse	12
Konflikthåndtering	12
Antimobbestrategi	13
Elevsammensætningen	20
Inklusion	21
Målgruppen for inklusion og specialundervisning	22
Formålet med inklusion og specialundervisning	22
Inklusions- og specialundervisningstilbud	23
Elevoptag	24
Læringssyn	25
Proces- og målstyring	25
Systemisk tænkning	26
Anerkendelse	27
Zonen for nærmeste udvikling	29
Legitim perifær deltagelse	30
Boglig undervisning	31
Indholdsplan HNE 24/25	2

Dansk	31
Dansk som andetsprog	33
Matematik	34
Engelsk	36
Tysk	38
Samfundsfag	40
Fysik/kemi	42
Naturfag	43
Idræt	43
P10 Nord - projektorienteret undervisning	44
UU-vejledning, OSO og brobygning	45
Projekt opgaven i 9. klasse	48
Linjefag	48
Jagt	49
Lystfiskeri	50
Nordisk Friluftsliv	51
Islandske heste	52
Surf og sejlads	53
Valgfag	54
Studieture og rejser	55
Andre omlagte uger og dage	56
Introuger	56
Pædagogisk samvær	57
Kontaktgruppetid	57
Fællessang	58
Indholdsplan HNE 24/25	3

Rengøring	59
Lektiecafe	59
Måltider	60
Køkkentjanser	61
Weekender	63
Andet samvær	64
Aktiviteter	65
Forventninger	65
Ledelsestruktur	67
Undervisere	67
Teknisk-administrativt personale	68
Evaluering af undervisningen	68
Opfølgingsplan	68
Godkendelse af indholdsplan	68

Det overordnede mål for skolens virke

Herunder værdigrundlag og kvalitetsmål.

De overordnede mål for Helgenæs Naturefterskoles virke er beskrevet i skoleformens lovbestemte hovedsigte som: livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse.

Samspillet mellem lovens hovedsigte og skolens praksis fremgår af skolens værdigrundlag samt af de kvalitetsmål, vi har sat for vores arbejde.

En nærmere beskrivelse af, hvorledes dette samspil mellem værdigrundlag og kvalitetsmål skal forstås, fremgår af første afsnit i indholdsplanen for Helgenæs Naturefterskole.

Værdigrundlag

Vi ønsker og søger at danne og uddanne elever til myndighed, selvbevidsthed og ansvarsbevidsthed, således at de kan indgå i forpligtende fællesskaber og et demokratisk samfund, hvor forskellighed er værdsat og anset som en ressource.

Vi søger og ønsker at skabe rammerne for at eleverne udvikler livsduelighed, viden, kritisk sans, glæde ved livet, lyst til fællesskab og en forståelse af sig selv som værdifulde individer der er del af noget større i en mangfoldig og omskiftelig verden.

Vi tror på, at mennesket grundlæggende er frit med gode intentioner, samt har et iboende ønske om at gøre det så godt som de kan i alle sammenhænge.

Vi mener, at skolen skal afspejle det omgivende samfund, og principielt være åben for alle unge. Alle er lige, men ikke ens. Lige vilkår er ikke ens vilkår.

Inklusion, ligestilling og naturen som grundlag for vores eksistens - ikke blot som ressource i et antropocentrisk natursyn, men som selvstændig værdi i et økocentrisk natursyn, er vægtige grundpiller for os.

Med udgangspunkt i værdigrundlaget samt i skolens målsætning, har vi formuleret følgende kvalitetsmål, som vi løbende ønsker at være kendt for og blive vurderet på.

Kvalitetsmål

At eleverne gennem undervisning og samvær dels får erfaringer med og forståelse for betydning af aktivt medborgerskab, og dels at eleverne får indsigt i demokratiets historie, principper og vilkår, samt at de bliver bevidste om at demokrati er en dynamisk styreform og livsform, som konstant skal udvikles og forsvares lokalt, nationalt og globalt.

At eleverne bliver udfordret gennem en alsidig og nærværende undervisning, der tager udgangspunkt i deres forudsætninger, således at de erfarer, at de udvikler sig fagligt.

At eleverne oplever, at skolen er præget et højt ambitionsniveau i forhold til den faglige undervisning, det sociale samvær, vejledning, linjefag og andre aktiviteter.

At eleverne får kendskab til og udvikler glæde ved naturen og friluftsliv i gennem mødet med:

- Friluftsliv som sport, hvor glæden ved at mestre og præstere i naturen, både individuelt og i fællesskab.
- Friluftsliv som turisme, hvor naturen er kulisse for samvær og fællesskab med andre.
- Friluftsliv som det enkle friluftsliv, der søger at være i balance med og have respekt for naturen udefra princippet om sporløs færdsel.

At bæredygtighedsperspektivet indgår i så mange sammenhænge som muligt bl.a. med hensyn til skolens energiforbrug, rengøring, vedligeholdelse og kost, samt at eleverne gennem den faglige undervisning lærer at forstå forudsætninger for bæredygtighed.

At skolens afspejler det omgivende samfund og at rummelighed og mangfoldighed bl.a. viser sig ved, at der også i elevgruppen er plads til mange forskellige typer elever f.eks. elever med diagnoser, elever med fysisk handicap og 2-sprogede elever.

Livsoplysning

På Helgenæs Naturefterskole (HNE) anser vi livsoplysning for at være det overordnede sigte og begreb, der rummer såvel folkelig oplysning som demokratisk dannelse. Livsoplysning er den bærende ide for HNE's virke. Det er skolens hensigt at oplyse om livet med alle dets aspekter og udfordringer for derigennem at bidrage til den enkelte elevs personlige dannelse. Livsoplysning udfoldes gennem mødet med andre i skolens fællesskab og gennem faglig fordybelse.

På HNE ønsker vi at eleverne får erfaringer med menneskets etiske og universelle eksistens gennem samtaler og samvær, præget af respekt og ydmyghed over for de erfaringer og holdninger, som den enkelte har med sig. Den livsoplysende samtale kan både være samtalen mellem én

medarbejder og én elev, samtaler mellem eleverne og samtaler, som finder sted i forbindelse med en samling, i undervisningen eller i andre former for samvær.

Gennem undervisning og samvær lærer eleven at give udtryk for, at afprøve, at eksperimentere, at udvikle og at formgive egne eksistentielle sammenhænge, fælles menneskelige vilkår og etiske dilemmaer, der kan bidrage til såvel personlig dannelse som til udvikling af fællesskabet. Etiske aspekter vil naturligt være en væsentlig dimension i dette.

Livsoplysning styrkes gennem de venskabelige fællesskaber som efterskolelivet danner ramme om, og som udvikler selvtillid og ansvarlighed over for de andre elever. De problemstillinger, som kan vanskeliggøre et ungt menneskes liv, vil i særlig grad bidrage til det livsoplysende på HNE.

Tillid som grundlag for samvær

Fundamentalt i samtalen og i samværet på HNE er begrebet tillid. Tillid viser hen til det bedste i mennesket. At have tillid til et andet menneske betyder at have en tro på, at det andet menneske er godt nok, at det dybest set vil det gode, eller det der er meningsfuldt for den enkelte.

Tillid til eleverne er en tro på, at det positive og konstruktive i dem har en større tilbøjelighed til at vinde end det modsatte. Denne tillid er underlig fornuftsstridig, fordi den går på tværs af det sandsynlige og mange af vores erfaringer. Alligevel vil vi insistere på at tillid må være den grundlæggende følelse vi møder eleven med.

Tilliden indebærer imidlertid en udleverethed for både eleven og den voksne, som især den voksne må kunne bære.

Tillidens positive forventninger stiller eleven fri til at gengælde eller misbruge tilliden. Netop heri består friheden og udleveretheden.

Tilliden legaliserer ikke friheden til at eleven kan gøre hvad som helst, men kun det, der er muligt, når han eller hun bliver personligt berørt og føler sig inddraget i et følelsesmæssigt forhold til et andet menneske, og oplever hvorledes ens handlinger har konsekvenser.

Tillid er grundlæggende for dannelse af såvel skolens som andre fællesskaber.

Endvidere bygger skolens vejledning, i relation til den videre ungdomsuddannelse, på samme aspekter af tillid og livsoplysning.

Afslutning af skoleophold før tid

Skolen fungerer under efterskoleopholdet som elevens hjem, det er ikke en erstatning for eget hjem, men en følelse af tilknytning som udvikles gennem kendskab til de andre elever og skolens ansatte.

Denne oplevelse af at skolen er "hjemme" understøttes af skolens holdning til at såvel ansatte som eleverne er forpligtet på hinanden i "tykt og tyndt". Det betyder blandt andet at man ikke smider hinanden ud, fordi man har begået en fejl. Vi tror ikke at mennesker lærer noget positivt af at blive ekskluderet. I stedet forsøger vi gennem forskellige tiltag at genskabe tillid og respekt for den enkelte og fællesskabet som grundlag for, at eleven kan fortsætte på skolen.

I tilfælde der omhandler grove overtrædelser af HNEs regler og værdisæt, kan et efterskoleophold afsluttes, hvis det efter gentagne samtaler og aftaler viser sig at man ikke længere deler de samme forestillinger om hvad efterskolefællesskabet indebærer, eller det fra skolens side vurderes,

at der er tale om så grov en overtrædelse, at elevens fortsatte skolegang på HNE er uforeneligt med skolens sikring af gode fællesskaber, sunde relationer og/eller elevernes sikkerhed. I disse tilfælde kan HNE vurdere, at eleven bortvises øjeblikkeligt og endeligt, eller at elev sendes hjem på en 'tænker' indtil sagen er tilstrækkeligt belyst til at der kan træffes en begrundet afgørelse om det fortsatte samarbejde mellem skolen og eleven/familien. I begge tilfælde har eleven krav på at blive hørt i sagen.

Folkelig oplysning

Folkelig oplysning lægger vægt på at mennesket også lever i en historisk og kulturel overlevering og tradition. Mennesket forstår sit liv i lyset af et fælles liv, som dels er vokset historisk, dels har en aktuel betydning. Begrebet folk udtrykker forestilling om et overleveret og levende fællesskab.

På HNE skal eleverne lære om deres historiske betingethed, og om den kulturelle sammenhæng de er rundet af og som deres samtid er præget af. Det sker dels gennem samlinger, undervisning og kontaktgruppetimer, hvor perspektivet ofte vil blive italesat som medborgerskabsemner og dels gennem undervisning, hvor de både tilegner sig en fortidsforståelse, nutidsforståelse og deltager i videreudvikling af nye meningskabende fællesskaber på skolen, men principielt også uden for skolen.

Folkelig oplysning styrkes bl.a. gennem erfaringer som eleverne får i de interessefællesskaber som især linjefagene danner rammen om, og hvor perspektivet også er at eleverne fortsætter og udvikler deres interesser i folkelige foreninger eller andre fællesskaber, når de har forladt efterskolen.

HNE er en almindannende efterskole, hvor det almene står over det specialiserede. Vi tror på at en almindannende tilgang giver det bedste grundlag for en alsidig personlig udvikling for unge, hvis identitetsudvikling stadig er i fuld gang. De unge kan profitere af at møde indholdsmæssige, æstetiske og praktiske tilgange til deres personlige dannelsesprojekt, som de ikke selv havde forestillet sig. Alene det at et efterskoleophold giver mulighed for at møde andre unge med helt andre interesser og forudsætninger end deres egne bidrager til personlig udvikling.

Demokratisk dannelse

Målet med demokratisk dannelse at ruste mennesker til at leve i politiske og demokratiske fællesskaber samt at udvikle og fastholde disse.

Gennem undervisningen i blandt andet medborgerskab lærer eleverne om demokratiets historie, principper og aktuelle problemstillinger og de får demokratiske erfaringer bl.a. ved at arbejde med demokratiske procedurer og beslutninger i elevrådet, hvor eleverne må påtage sig ansvar for fællesskabet og bidrage til at finde løsninger på problemstillinger, som omfatter livet på efterskolen og i visse tilfælde også livet udenfor efterskolen.

Demokratisk dannelse forstår vi således som både erfaringer og viden omhandlende demokrati både som livsform og styreform.

I såvel undervisning som samvær præger medindflydelse og medansvar skolens ånd. Det betyder at mange forhold på skolen løbende må være til debat mellem elever og ansatte. Der er åbenhed og lydhørhed overfor kritik og nytænkning.

Konflikthåndtering

Konflikter kan i denne sammenhæng indeholde stort læringspotentiale og skal derfor så vidt muligt kvalificeres ved at ansatte og evt. andre elever inddrages som bisiddere og kritiske venner til løsning og forståelse af konflikten. Konflikter er sjældent rent saglige. Ofte støder såvel følelser og holdninger som personlige psykologiske dispositioner sammen, og løsninger vil derfor ofte kræve større indsigt og empati.

At medinddrage eleverne i løsning af konflikter og komplekse problemstillinger bidrager til at udvikle solidaritet og ansvarsfølelse for andre mennesker og det giver selvværd og selvrespekt at opleve at man kan bidrage i sådanne sammenhænge. Ligesom samtalen er den grundlæggende erfaringskilde til livsoplysning, så er den ligeværdige frie samtale grundlæggende for udvikling af demokratisk dannelse. Gennem samtalen informeres og afklares den enkelte. Det er i mødet med andres holdninger at egne holdninger afklares, derfor skal undervisning og samvær fremme den holdningsbetonede samtale og debat. Også den debat der i sit udgangspunkt kan være vanskelige og støde kan i sin virkningshistorie netop bidrage til at gøre op med fordomme eller tydeliggøre vigtige etiske dilemmaer og grænser.

Antimobbestrategi

På HNE arbejder vi for at:

Alle elever har ret til at være en del af positive, faglige og sociale læringsfællesskaber – ingen skal opleve mobning!

Alle børn og unge deltager – og inkluderer hinanden – i fællesskaber

Alle handler, når de er bekendt med eller vidne til mobning

Forebygge mistrivsel og mobning gennem en tidlig og rettidig indsats

Hvad er mobning?

- Mobning er et gruppefænomen
- Foregår i og omkring et gruppefællesskab - både off- og online
- Kan være en måde at skabe et fællesskab på
- Kan ikke udelukkende tillægges enkelte individer
- Mobning omfatter udstødseshandlinger
- Udstødseshandlingerne bærer præg af eksklusion og fornedrelse
- Handlingerne har ofte en systematik
- Mobning kan være direkte eller indirekte
- Mobning kan komme til udtryk ved synlig, direkte forfølgelse
- Mobning kan også komme til udtryk ved den mere tavse, skjulte udelukkelse
- Mobning foregår i en formel social sammenhæng, som man ikke kan trække sig fra fordi det er en del af skolen og fordi den sociale sammenhæng er en forudsætning for at være en del af fællesskabet - f.eks.klubber, idrætsforeninger eller digitale rum

Hvad er digital mobning?

Kendetegn på digital mobning er at:

- Mobningen kan foregå døgnet rundt - der er ikke noget fristed
- Beskeder og billeder kan blive delt hurtigt og blive set af mange hurtigt
- Mobningen kan foregå anonymt
- Mobningen kan foregå i lukkede grupper - også usynlige for voksne
- Kropssproget mangler
- Mobningen sker lokalt, men kan inddrage tilskuere fra nær og fjern
- Magtbalancer forstærkes i det digitale rum - og voksne er ikke til stede

Målet med vores antimobbestrategi:

På HNE vil vi fremme trivsel og forebygge mobning gennem en tidlig og rettidig indsats for trivsel mod mobning.

Ud over skolens generelle værdiregelsæt vil vi med en aktiv og god antimobbestrategi dagligt arbejde med at sikre trivsel og inkluderende fællesskaber for alle.

Gennem daglige observationer af elevtrivsel og arbejdet med elevsamtaler, forældresamarbejde og personalesamarbejde følger vi kontinuerligt elevernes trivsel og udvikling.

Forebyggelse og bekæmpelse af mobning på HNE

Forebyggelse af mobning sker gennem en tidlig og rettidig indsats i et samarbejde med forældrene.

Vi har fokus på at opbygge inkluderende lærings- og elevfællesskaber, der kan være med til at forebygge, at mobning opstår.

Målet er, at skolen forebygger og reducerer mobning – også digitalt – i videst muligt omfang og samtidig øger elevernes generelle trivsel og muligheder for at deltage i trygge læringsfællesskaber. Det gør skolen ved f.eks. at arbejde med følgende indsatser og anbefalinger:

Elevrådet.

Elevrådet deltager i udarbejdelsen af skolens antimobbestrategi og formidler det fællesskabsorienterede mobbesyn til alle børn og unge på skolen

Elevrådet medvirker til at udbrede kendskabet til antimobbestrategien, sige fra over for mobning og opfordre elever til at involvere voksne ved problemer med mobning og ensomhed

Elevrådet er med til at sætte fokus på trivsel, inkluderende fællesskaber og mobning på HNE og herunder gøre opmærksom på gode omgangsformer fysisk såvel som online

Det pædagogiske personale:

Det pædagogiske personale har en anerkendende tilgang til børn og unge og kan sætte sig ind i deres perspektiv

Det pædagogiske personale samarbejder med skolens andre aktører i forhold til at skabe inkluderende fællesskaber, hvor der er plads til elevernes mangfoldighed.

Det pædagogiske personale deltager i et samarbejde med ledelsen i udarbejdelsen af skolens antimobbestrategi med klare retningslinjer for, hvordan skolen handler forebyggende og i tilfælde af en konkret mobbesag

Det pædagogiske personale formulerer sammen med eleverne mål for den enkelte klasse vedr. fællesskab og trivsel og dermed organiserer undervisningen sådan, at elevernes samarbejde og trivsel understøttes. Herunder skal der også være fokus på digital dannelse.

Det pædagogiske personale benytter metoder med udgangspunkt i en kvalificeret viden om og kompetencer til at styrke trivsel, forebygge og intervenere mod mobning med udgangspunkt i et inkluderende børnesyn og det fællesskabsorienterede mobbesyn, som inddrager børn og unge som aktive medspillere mod mobning

Det pædagogiske personale skal have fokus på skabe og fastholde fælles værdier samt deres indbyrdes adfærd

Det pædagogiske personale inddrager ledelsen og forældrene på skolen, hvis der er bekymring for, at der foregår mobning, eller der er børn og unge, som står uden for fællesskabet

Forældrene:

Forældre er opmærksomme på, at de selv er rollemodeller for deres børn

Forældrene tager ansvar og engagerer sig i hele elevgruppens trivsel og motiverer deres egne børn til at have øje for alle i børnefællesskaberne

Forældrene medvirker til at understøtte inkluderende fællesskaber ved i hjemmet at sætte fokus på diversitet

Forældrene støtter deres børn i at løse og håndtere konflikter med jævnaldrende og vurdere, hvornår en voksen skal inddrages. Herunder skal forældrene også inddrage skolens personale

Forældrene er nysgerrige og taler løbende med deres barn om, hvordan de bruger de sociale medier på en god og respektfuld måde

Skolebestyrelsen:

Skolebestyrelsen prioriterer skolens trivselsindsatser højt

Skolebestyrelsen sikrer sig, at der udarbejdes et værdiregelsæt og antimobbestrategi, hvor skolens aktører inddrages. Der skal være klare retningslinjer for, hvordan skolen handler i tilfælde af mobning. Desuden sikrer skolebestyrelsen sig, at værdiregelsæt og antimobbestrategi løbende revurderes

Skolebestyrelsen skal i samarbejde med skolens personale igangsætte indsatser og aktiviteter, som medvirker til at inddrage sårbare familier og skabe et uformelt og konstruktivt samarbejde

Ledelsen:

Ledelsen samarbejder om at skabe inkluderende fællesskaber, hvor der er plads til elevernes diversitet. Derfor skal der løbende arbejdes med at skabe og fastholde fælles værdier, som er udgangspunktet for personalegruppens holdninger og handlinger i forhold til at skabe og fastholde en inkluderende skole- og klassekultur. Herunder prioriterer ledelsen, at hele personalegruppen løbende reflekterer over egen og kollegers praksis i forhold til arbejdet med at styrke en inkluderende skole- og klassekultur

Ledelsen tager ansvaret for, at antimobbestrategien bliver udarbejdet i fællesskab med skolens aktører, og at den også indeholder overvejelser om håndtering af digital mobning

Ledelsen tager ansvar for, at alle klasser formulerer mål omkring klassefællesskab og trivsel. Herunder fokuseres der på fælles retningslinjer i personalegruppen for klasseledelse, som kan skabe trygge klassefællesskaber. Eks. arbejdes der også med digital dannelse og god digital adfærd

Ledelsen prioriterer, at ressourcepersoner uddannes og trænes i at udbrede og forankre viden om mobning og digital dannelse samt redskaber til forebyggelse og intervention mod mobning, så der sikres at hele personalegruppen er opdateret her inden for

Håndtering af mobning

Mobning er et socialt fænomen, hvorfor omdrejningspunktet er kulturen i elevernes fællesskaber i skolen og i fritiden – herunder kulturen i skolens

rum. Indsatser skal tage udgangspunkt i de sociale dynamikker, interaktioner og diskurser, som er medvirkende til at sætte rammerne for kulturen på skolen og de fællesskaber, eleverne går ind og ud af.

Håndtering af mobning kan tage udgangspunkt i nedenstående 4 trin, når der vurderes, at der er tale om mobning:

Lytte til aktørernes perspektiver og på den måde åbne sagen fra flere vinkler

Beskrive og analysere processerne: Det sociale portræt af klassen eller gruppen tegnes

Initiativer og tiltag igangsættes på baggrund af det sociale portræt

Herefter støttes den eller de udsatte elever, som har været udsat for mobning, i den igangværende proces.

Skolen benytter sig af midlertidige indsatser, som skal standse mobningen her og nu, indtil den mere egnede og langsigtede handleplan træder i kraft, og indsatserne i den er begyndt at virke. Begge dele er vigtige og nødvendige.

Handleplan og procedure ved mobning

Undervisningsmiljøloven sikrer, at der bliver udarbejdet en handleplan senest 10 arbejdsdage efter, at der er konstateret problemer med det psykiske miljø inden for elev- og/eller lærings- fællesskabet – og herunder tilfælde af mobning.

Handleplanen skal indeholde en kortlægning, hvor problemet belyses fra flere perspektiver. Her skal der tages stilling til, hvem de involverede er, og hvordan mobningen effektivt bliver stoppet. De relevante aktører skal

inddrages. Herefter opstilles der mål og tiltag i forhold til den pågældende mobbesag, som efter aftalt tid skal evalueres og følges op på.

Problemer vedrørende mobning eller lignende er ikke ens, hvorfor handleplanen udarbejdes efter den aktuelle situation og børnegruppen. Foranstaltningerne i handleplanen kan være kort- og/eller langsigtede og både tage udgangspunkt i et skole-, klasse- og individniveau. Skolen vurderer hvilke tiltag, der bedst løser problemerne i det konkrete tilfælde.

Oplever elever og deres forældre ikke, at der bliver taget ordentlig hånd om situationen, har de mulighed for at klage. Det kan være, hvis skolen ikke har en antimobbestrategi, eller hvis de oplever, at der bliver reageret utilstrækkeligt ved det konkrete tilfælde af mobning. Klagen kan sendes til Dansk Center for Undervisningsmiljø.

Elevsammensætningen

Skolen har plads til 80 elever. Vi tilstræber en kønsfordeling der er tæt på 50/50. Ud af de 80 elevpladser optager vi årligt mellem 10 og 15% af eleverne på inklusions- og specialpladser, der både indbefatter elever med behov for faglig støtte i over 9 timer ugentligt og elever med behov for faglig støtte i under 9 timer ugentligt.

Det tilstræbes, at de øvrige elever er sammensat af unge uden særlige vanskeligheder.

Elever med behov for faglig støtte i over 9 timer ugentligt optages i skolens specialklasse. Klassen er og hedder Lille (8-12 elever), og der er forskellige faglærere samt en gennemgående pædagog. Der er gode muligheder for undervisningsdifferentiering, særligt tilrettelagte forløb

og for at tage individuelle hensyn. Eleverne deltager derudover i skolens almene linjefagsundervisning og den almindelige skolehverdag, på lige fod skolens øvrige elever.

Elever med behov for faglig støtte i under 9 timer ugentligt optages i skolens almene klasser, stor og mellem samt P10 Nord.

Inklusion

Målsætningen om den inkluderende skole i Danmark bygger blandt andet på Salamanca- erklæringen, som Danmark i 1994 var med til at formulere og underskrive. Salamanca-erklæringen er en international erklæring underskrevet af 92 lande og 25 internationale organisationer, og erklæringens målsætning er at øge skolernes inklusionsindsats. Her følger et uddrag (Salamanca-erklæringen, 1994):

Alle børn har en grundlæggende ret til uddannelse og skal have mulighed for at opnå og opretholde et acceptabelt læringsniveau.

Ethvert barn har unikke egenskaber, interesser, evner og læringsbehov.

Uddannelsessystemer og uddannelsesforløb skal indrettes og iværksættes på en sådan måde, at de tager hensyn til de store forskelle i egenskaber og behov.

De, der har særlige uddannelsesmæssige behov, skal have adgang til almindelige skoler, som skal være i stand til at imødekomme deres behov ved at anvende en pædagogik, der er centreret omkring det enkelte barn.

Almindelige skoler, som har denne inklusive orientering, er det mest effektive middel til at bekæmpe diskrimination, skabe trygge fællesskaber,

bygge det inklusive samfund og opnå uddannelse for alle; desuden giver de langt de fleste børn en ordentlig uddannelse og forøger dermed hele uddannelsessystemets effektivitet og ressourceudnyttelse.

Salamanca-erklæringen er en hensigtserklæring, og der ligger således intet lovmæssigt i den. Den er at forstå som en vejledning baseret på globale erfaringer med og forskning inden for inklusion og specialundervisning.

Formålet med inklusionsindsatsen på Helgenæs Naturefterskole er gennem pædagogisk og didaktisk arbejdet, samt tilpasning af læringsmiljøet og arbejdet med de forskellige sociale fællesskaber at give plads til og mulighed for, at flere unge kan være en del af livet på vores almindelige efterskole og være aktive deltagere i at danne vores sociale fællesskab.

Målgruppen for inklusion og specialundervisning

Der optages elever, som kan indgå i efterskolens undervisning og samvær som aktive deltagere. Det er vigtigt, at man ved ansøgning til skolen angiver om der søges til en inklusionsplads eller en specialundervisnings plads (§25 i følge PPR-vurdering).

I forhold til elever med særlige behov ligger skolens kompetencer i forhold til elever med specifikke udfordringer. Dette betyder at eksempelvis sent udviklede, elever med fysisk handicap, der kræver hjælp til personlig pleje (hjælp til bad, toiletbesøg eller sengelægning) og endelig elever, der grundet en svær diagnose ikke magter at indgå i efterskolelivet som ligeværdige deltagere, ikke kan optages.

Formålet med inklusion og specialundervisning

At give elever med mindre funktionsnedsættelser og eventuelle diagnoser mulighed for at deltage aktivt og få udbytte af undervisning og samvær på lige fod med andre efterskoleelever.

Derfor arbejder skolen frem imod:

- At ansatte - såvel lærere som øvrigt personale - har indsigt i og viden om de forudsætninger og problemstillinger inklusionseleverne står med.
- At uddannelses- og erhvervsvejledningen for inklusionseleverne målrettes således, at såvel afslutningen af grundskoleforløbet som overgangen til ungdomsuddannelse forløber på en tryk og udviklende måde.
- At skolen har et tæt samarbejde med såvel forældre som relevante fagpersoner på ungdomsuddannelser, i kommuner og regioner m.v.
- At skolen for hver enkelt udarbejder en plan med beskrivelse af mål for elevens undervisning samt øvrige pædagogiske aktiviteter, er der tale om en elev med specialundervisningsbehov specificeres støttebehovet i "handleplan for specialundervisning".
- At inklusionselever kvalificeres til at opnå selvindsigt med henblik på valg af strategier i forhold til egen læring.

Inklusions- og specialundervisningstilbud

For alle elever, der er optaget med et inklusions- eller specialundervisningstilbud gælder det, at undervisningen på HNE skal stå mål med et tilsvarende tilbud i en almen folkeskole. HNE tilbyder ikke

inklusions- og specialundervisningstilbud det står mål med specialskoler eller andre specialiserede undervisningstilbud.

Elevoptag

Kommende elever kan søge om optagelse flere år i forvejen men for at sikre, at eleven selv er med til at vælge skolen, indkaldes eleven og forældre til et informationsmøde i skoleåret før det pågældende skoleår.

For optag med inklusion- eller specialtilbud kræves dokumentation for den unges behov, fx. I form af en ordblindedestrapport, eller en PPV (pædagogisk psykologisk vurdering) udarbejdet af PPR. Før endeligt optag i skolens specialtilbud afholder skolens pædagogiske leder en times samtale på skolen med den unge og forældrene. Dette for at sikre en fælles forventningsafstemning, samt for at sikre at den unges behov kan imødekommes af skolen.

Skolen registrerer ansøgningerne efterhånden, som man søger optagelse efter først til mølle, og man kan herefter blive skrevet på venteliste. Der reserveres et antal pladser, så nuværende elever (9. klasse) har mulighed for at fortsætte på skolen i 10. klasse. I enkelte tilfælde kan det komme på tale, at en elev i 10. kl. fortsætter endnu et år på skolen.

På et informationsmøde vil alle kommende elever og forældre blive vist rundt på skolens af nuværende elever og siden orienteret om skolens mål og værdier, herunder samværet på skolen, undervisningen og skolens husorden af skolens ledelse. Efterfølgende er der tid til at alle kommer forbi en af skolens repræsentanter på dagen, og fortæller lidt om motivationen for at søge HNE.

Gennem denne samtale opnås der et indtryk af elevens interesser, faglige standpunkt og eventuelle vanskeligheder. Hvis både skolen og

eleven/familien vurderer, at eleven vil kunne profitere af et år på efterskolen udfyldes en skolekontrakt, som returneres til skolen inden for en aftalt tidsfrist, hvis eleven ønsker at fastholde pladsen.

Kommende elever og deres forældre bliver desuden inviteret til "nye elevers dag", typisk i maj/juni måned før skolestart. Her er der information for både kommende elever og deres forældre om linjefag, husorden, forsikringer for højrisikosport mv. De kommende elever løser i grupper nogle opgaver sammen med skolens ansatte, og til sidst synger vi sammen, før vi siger på gensyn.

Læringssyn

Vi tror, at mennesket danner mening i relation til samspillet mellem dets erfaringer og dets ideer. I samspil med omverdenen skaber vi vores egen læring. Viden kan ikke overføres uforandret fra lærer til elev. Læring forudsætter en aktiv proces, hvor viden genskabes i en ny sammenhæng.

Skolens og underviserne skaber rammer for elevernes konstruktion af mening, læring og viden. Ethvert menneske er et autopoetisk selvreferentielt system, som kun kan forstyrres (påvirkes) via sprog. Derfor er sprog og kommunikation essentielt i samspil, udvikling og læring.

Proces- og målstyring

For at holde en arbejdsproces på sporet og gøre den effektiv kan det være en fordel at benytte nogle redskaber, som hjælper med at skabe og fastholde overblik over proces og mål.

Hvorfor gør vi det, vi gør? Og: Hvordan kan vi gøre det bedst muligt og mest effektivt? Nysgerrighed i forhold til grundlaget for vores handlinger er med til at kvalificere praksis. Vilje og evne til at optimere og effektivisere praksis er med til at realisere de mål, vi sætter os.

Processtyring handler om at overskue og prioritere de hensigtsmæssige trin i en proces, så processen bliver så kvalificeret som muligt. Målstyring handler om at forholde og justere processen efter målet, så processen bliver så effektiv som muligt.

I praksis betyder det, at vi konstant spørger os selv - og eleverne:

- Hvad er mit/dit mål?
- Hvor langt er jeg/du nået?
- Hvad er næste skridt?

Systemisk tænkning

Vi indgår alle sammen konstant i forskellige sammenhænge. Nogle sammenhænge finder vi lette at indgå og trives i, andre er udfordrende. Ved at problematisere sammenhængene i stedet for individet kan vi undgå, at et enkelt individ bliver problembærer. Ved at påvirke og ændre sammenhængene med sprog og handlinger kan vi opløse de problematikker, som opstår i dem, sådan at alle kan komme til at trives og føle sig hjemme. At tænke på mennesker som små systemer, der konstant indgår i og påvirkes forskelligt i forskellige sammenhænge, kan være en god hjælp i forhold til at tage fokus væk fra det enkelte individ som problembærer og i stedet fokusere på sammenhængen som problematisk.

Den systemiske tænkning tager udgangspunkt i helheder, relationer, kommunikation og sammenhænge. Mennesket forstås som værende interagerende i forskellige systemer, hvor kommunikation og relationer er forudsætninger for, at der kan dannes mening, handling og fælles forståelse (Lausten 2009: 45). Problemer opstår som udgangspunkt ikke i det enkelte menneske, men i systemet. Et barn er en del af mange

systemer: familien, klassen, drengegruppen, fodboldholdet osv. I stedet for at tænke på barnet som havende vanskeligheder tænker man på barnet som værende i vanskeligheder – i det pågældende system. Ved at påvirke (forstyrre) hele systemet med kommunikation og relationer kan man ændre barnets måde at agere i systemet på og systemets måde at anskue barnet på.¹

Anerkendelse

Det er vores mål på HNE at arbejde anerkendende i alle relationer.

Anerkendelse er et ord med mange og komplekse betydninger. Den norske psykolog Anne-Lise Løvlie Schibbye omtaler anerkendelse som noget, der “[...]henviser til levende, sammensatte adfærdsformer” (Schibbye 2009: 233) og som “[...]indebærer at den andens indre oplevelsesverden som en selvfølge bliver fokuseret og værdsat[...].” (ibid.: 234) Anerkendelse som begreb lader sig vanskeligt definere, men kan indkredses med ord som: opdage, erkende, se på ny, styrke, genkende, opbygge og at bringe noget frem. Hegel mente, at anerkendelse indebærer evnen til at tage den andens perspektiv. At kunne sætte sig ind i den andens subjektive oplevelse (ibid.:, 235).

Anerkendelsesteori bliver ofte kædet sammen med den tyske professor i socialfilosofi, Axel Honneth, som bl.a. bygger sine ideer på, at identitetsdannelsen afhænger individets oplevelse af dets præstationer og færdigheder som værdifulde for de fællesskaber, det indgår i. Honneth arbejder med anerkendelse i tre sfærer: den private (familie og venner), den retslige og den solidariske (kulturelle, politiske og arbejdsmæssige fællesskaber) (Honneth 2003:14). Anerkendelse opnås, kort fortalt, ved, at individet bidrager positivt til de forskellige fællesskaber, hvori det enkelte individ opleves/anerkendes som

---

¹ Rosenkrands Petersen 2015

værdifuldt i kraft af sine kvaliteter og kompetencer. Dette fører til individets positive identitetsdannelse og udvikling. Anerkendes individet ikke, krænkes det, hvilket fører til negativ identitetsdannelse. Man kan sige, at menneskets identitet eller selvopfattelse først bliver virkelig gennem omverdenens anerkendelse (Richie 2012: 62).

Et skolebarn har behov for at opleve anerkendelse i alle tre sfærer: den private, den retslige og den solidariske. Som underviser i skolen kan man direkte eller indirekte have betydning for dem alle tre. Den private anerkendelse opleves i forbindelse med familierelationer. Her skal barnet opleve omsorg, tilknytning og kærlighed for at blive anerkendt. Hvis barnet ikke oplever det, fx i forbindelse med omsorgssvigt, vold eller misbrug, krænkes det og udvikler negativ identitetsdannelse. Underviseren har med en udvidet underretningspligt pligt til at gribe ind over for alvorlige forhold, som bl.a. kan betyde, at barnet krænkes emotionelt.

Den retslige anerkendelse findes i forbindelse med rammer og lovgivning, som har betydning for barnets rettigheder og adgang til ressourcer. Tildeles barnet de ressourcer og den hjælp, det har krav på? Barnets sociale baggrund spiller også ind her, idet familier fra belastede miljøer oftere oplever mindre anerkendelse i samfundet, bl.a. på grund af berøring med retslige og forvaltningsmæssige instanser. Man kan derfor antage, at børn fra belastede miljøer, i højere grad end flertallet, vil opleve at føle sig krænket i forbindelse med mangel på retslig anerkendelse. Underviseren kan spille en rolle i forhold til at tildele barnet ressourcer, som har betydning for barnets læring, trivsel og udvikling. Desuden er underviseren (blandt andre) rammesættende for klassens (fællesskabets) holdning til social baggrund, og underviseren kan dermed have betydning for, hvorvidt et barn og dets familie føler sig anerkendt eller krænket.

Den solidariske anerkendelse findes for børn i de fællesskaber, børnene indgår i udenfor hjemmet. Eksempelvis i institutioner, skoler og i forbindelse med fritidsaktiviteter. Det er væsentligt at være med i legen, have venner og blive set som en værdifuld del af det sociale fællesskab. Hvis barnet oplever at mangle anerkendelse i legerelationer, vil det være i risiko for at udvikle negativ identitetsdannelse. I den solidariske sfære spiller både relationerne børnene i mellem, og barn-pædagog - eller barn-underviserrelationen en rolle. Det er her underviseren har sit direkte arbejdsfelt og kan gøre en væsentlig forskel i forhold til, om barnet oplever anerkendelse, og udvikler positiv selvopfattelse.

Honnets anerkendelsesbegreb tilbyder en forståelse af, hvordan anerkendelse kan være afgørende for identitetsdannelse og trivsel, og hans tre anerkendelsessfærer kan give en opmærksomhed i forhold til, på hvilke områder et barn nyder eller mangler anerkendelse, og dermed også pege på, hvad det er hensigtsmæssigt at rette fokus mod fremover.²

Zonen for nærmeste udvikling

Zonen for Nærmeste Udvikling (ZNU) er udviklet af den russiske psykolog Lev Vygotsky (1896-1934). Han var optaget af, at det enkelte individ konstruerer sin viden og udvikling i samspil (enten sprogligt eller konkret) med omverdenen (mennesker, kultur eller natur). Når individet lærer, udvikler det sig i gennem tre zoner. Fra "ikke at kunne", over "at kunne med hjælp" eller "næsten at kunne", til "at kunne alene".

I arbejdet med ZNU anvendes ofte en cirkelmodel med tre cirkler, hvor den inderste cirkel repræsenterer det, barnet kan på egen hånd, "kan-zonen". Den midterste, hvad barnet kan med hjælp, "kan næsten-zonen", og den yderste, hvad barnet endnu ikke kan, "kan ikke-zonen". Cirklerne er et godt visuelt og konkret hjælpemiddel til at forstå og anvende ZNU.

---

² Rosenkrands Petersen 2015

Barnets umiddelbart stærkeste udviklingspotentialer findes i kan næsten-zonen/Zonen for Nærmeste Udvikling – det område, hvor barnet kan med hjælp. Her er det underviserens opgave at støtte barnet akkurat nok til, at det får mulighed for at konstruere viden, som gør det i stand til at kunne alene. Man kan sige, at nærmere end at give barnet svarene, bør underviseren skabe læringsstilladser omkring barnet, som giver det mulighed for selv at konstruere den nødvendige viden på vej mod en færdighed.³

Legitim perifer deltagelse

Legitim Perifer Deltagelse (LPD) er en læringsteori udviklet af doktor i socialantropologi Jean Lave og læringsteoretiker Etienne Wenger (Lave & Wenger 2003). LPD siger noget om, at læring foregår i situationer, hvor man deltager sammen med andre om samme praksis, men med forskelligt udgangspunkt. Læring er en dynamisk proces, hvor den enkelte bevæger sig i praksisfællesskabet efter evne og udviklingsniveau. Er man fx ny i en praksis, kan man selvsagt ikke deltage på samme niveau som en, der kender praksis til bunds, men med tiden flytter man sig i praksisfællesskabet, og kan således gå fra perifer deltagelse til fuld deltagelse.

Tanken er, at det er helt legitimt og forventeligt, at alle deltager på deres eget niveau, og at man via observation og perifer deltagelse kan forandre sin grad af deltagelse i praksisfællesskabet, efterhånden som man udvikler sig. Hovedsagen er, at man opleves og oplever sig som et fuldgældigt medlem af fællesskabet. Underviseren må støtte relationer og situationer i fællesskabet, hvor der er god basis for læring, og dermed udvikling i deltagelsesniveauet, samt være kulturskabende omkring, at

---

³ Rosenkrands Petersen 2015

alle oplever sig selv og opleves som en del af fællesskabet, uanset hvor perifert de deltager.⁴

Boglig undervisning

Al boglig undervisning står mål med folkeskolens mål, hvilket også betyder, at vi afslutter året med de ordinære skriftlige og mundtlige prøver i alle relevante prøviefag. Den enkelte elevs faglige udvikling evalueres rent formelt ved skolehjem samtaler, typisk i efteråret; og der vil typisk løbende være evaluering i forbindelse med fx test og prøver knyttet til skolens digitale læringsplatforme, skriftlige afleveringer, præsentationer på klasse og lign.

IT og digital læring inddrages på alle hold i alle fag.

Dansk

Indholdsplanen tager udgangspunkt i Fælles mål - Undervisningsministeriets Dansk Faghæfte.

Formål: Eleverne skal i faget dansk fremme deres oplevelse og forståelse af litteratur og andre æstetiske tekster, fagtekster, sprog og kommunikation som kilder til udvikling af personlig og kulturel identitet.

Faget skal fremme elevernes indlevelsesevne og deres æstetiske, etiske og historiske forståelse.

Eleverne skal i faget dansk styrke deres beherskelse af sproget og fremme deres lyst til at bruge sproget personligt og alsidigt i samspil med andre. De skal udvikle en åben og analytisk indstilling til samtidens,

---

⁴ Rosenkrands Petersen 2015

andre perioders og kulturers udtryksformer. Herunder også forholde sig kildekritisk til tekster i forbindelse med informationssøgning.

Eleverne skal i faget dansk udvikle deres udtryks- og læseglæde og kvalificere deres indlevelse og indsigt i litteratur og andre æstetiske tekster, fagtekster, sprog og kommunikation. De skal i faget dansk have adgang til de skandinaviske sprog og det nordiske kulturfællesskab.

Kundskabs- og færdighedsområder:

Gennem aktiviteter, der er relevante for eleverne, skal eleverne opnå færdighed i:

Læsning: Eleverne kan læse, forstå, diskutere teksters betydning i deres kontekst.

Fremstilling: Eleverne kan udtrykke sig forståeligt, klart, varieret i skrift, tale, lyd og billede, så det passer til genre, kontekst og situation.

Fortolkning: Eleverne kan analysere og fortolke litteratur og andre æstetiske tekster, herunder også multimodale, og forholde sig til kultur, identitet og sprog.

Kommunikation: Eleverne kan bruge sproget som kommunikationsform, så det passer til genre, kontekst og situation.

Danskfaget er et kommunikativt fag, hvor eleverne skal opøve evner i at samarbejde, danne holdninger, acceptere og respektere forskellighed - også i forhold til et danskfagligt udgangspunkt. I dansk danner vi primært hold ud fra elevernes læringsstile og behov for struktur og genkendelighed i undervisningen, da vi finder, at det er med til at fremme elevernes generelle tryghed, trivsel og læring.

Holddelingen sker hovedsageligt på baggrund af en personlig samtale, mellem den enkelte elev og en lærer, suppleret af elevens besvarelse af forskellige danskfaglige opgaver.

Vi samlæser således 9. og 10. klasse på tre forskellige danskhold, også ud fra den erfaring, at det kommer begge klassetrins faglige læring til stor gavn. Den vidensdeling, der her finder sted, fremmer ansvarsfølelse, holdånd og fællesskab omkring læring. Danskfagets holddannelse får således betydning for en række andre områder af skolens målsætning om fremme af fællesskabet. I årets løb opdeles eleverne i respektive klassetrin, når det tjener et formål. Således også ifm. forberedelse til terminsprøver og de afsluttende afgangsprøver.

Målsætningen om fremme af elevernes kommunikations- og samarbejdsevne afspejler sig i høj grad i danskfaggruppens interne organisering. Daneklærerne samarbejder således tæt om fælles, overordnet årsplan, ligesom de enkelte forløb læses parallelt på holdene.

Dansk som andetsprog

Indholdsplanen tager udgangspunkt i Undervisningsministeriets Fælles Mål - Dansk som andetsprog.

Slutmål for undervisningen er som slutmål for Fælles mål.

Formål:

Formålet med undervisningen dansk som andetsprog er, at tosprogede elever på baggrund af deres sproglige og kulturelle forudsætninger tilegner sig færdigheder i at forstå og anvende talt og skrevet dansk.

Undervisningen skal styrke elevens lyst til at bruge dansk og udvikle deres bevidsthed om sprog og om dansk kultur.

Undervisningen skal bidrage til opfyldelse af skolens værdier og er tæt knyttet til undervisningen i skolens øvrige fag og aktiviteter.

Undervisningen skal bidrage til at eleven udvikler forudsætninger for aktivt medborgerskab og forberede til videre uddannelse.

Undervisningen skal udvikle såvel elevens hverdagsprog som fagsprog. Undervisningen skal styrke elevens selvværdsfølelse og fremme elevens oplevelse af sprogets centrale funktion som kilde til udvikling af personlig og kulturel identitet.

Læringsaktiviteter og indhold:

Eleven skal gennem såvel mundtlig som skriftlig kommunikation få udviklet sit aktive ordforråd. Grammatikundervisningen fungerer som en integreret del af undervisningen. Eleven skal gennem aktiviteter og øvelser få indsigt i det danske sprogs grammatik. Brugen af medier er naturligt integreret i undervisningen.

Matematik

Indholdsplanen tager udgangspunkt i Undervisningsministeriets Fælles Mål.

Formål: Formålet med matematikundervisningen på HNE er at fremme den enkelte elevs glæde og motivation for faget samt styrke elevens tillid til egne evner i faget.

Undervisningen sigter mod at skabe læring i matematik til livet og udfordre den enkelte elevs matematiske færdigheder og kompetencer for en hensigtsmæssig deltagelse i samfundet generelt.

Læringsmiljø Med udgangspunkt i niveaudelte hold og differentieret undervisning søger vi at skabe et inkluderende og anerkendende læringsmiljø med fokus på forskellige muligheder for læring og elevernes zone for nærmeste udvikling.

Holddelingen sker hovedsageligt på baggrund af en personlig samtale, mellem den enkelte elev og en lærer, suppleret af elevens besvarelse af forskellige matematiske opgaver.

Dette med henblik på bedst at kunne motivere, tilpasse udfordringer samt hjælpe den enkelte elev. En del af undervisningen foregår som gruppearbejde, da vi tilstræber, at eleverne udvikler deres evne til at samarbejde for at muliggøre en udvikling af elevernes matematiske sprog, argumentation og tænkning. Den daglige undervisning har tydelige læringsmål, og den bærer ofte præg af at have en undersøgende tilgang, hvor opgaveparadigmet udfordres.

Vi har derudover fokus på at give eleverne gode og hensigtsmæssige strategier til faglig læsning og opgaveløsning i matematik. Kollegialt søger vi hele tiden at udvikle vores undervisning og didaktiske indsatsområder for at skabe de bedste rammer for elevernes alsidige og matematiske udvikling.

Kompetenceområder:

Årsplanen for matematik på HNE baserer sig på fire fælles overemner, som alle hold følger. Den nøjagtige undervisningsplan udarbejdes for det enkelte hold.

De fire overemner er følgende:

- Geometri
- Tal og algebra
- Økonomi

- Statistik og sandsynlighed

Undervisningen arbejder løbende implicit med de matematiske kompetenceområder: Problembehandling, modellering, ræsonnement og tankegang, repræsentation og symbolbehandling, kommunikation samt hjælpemidler.

I matematikundervisning veksles der mellem individuelt arbejde og gruppearbejde i varierende gruppestørrelser. Dette gøres for at sikre individuel aktivitet og samtidig forberede dem til den mundtlige prøve, der foregår i grupper.

Engelsk

Indholdsplanen tager udgangspunkt i Undervisningsministeriets Fælles Mål.

Formål: Formålet med undervisningen i engelsk er, at eleverne tilegner sig kundskaber og færdigheder, således at de kan forstå talt og skrevet engelsk og kan udtrykke sig mundtligt og skriftligt.

Undervisningen skal samtidig udvikle elevernes bevidsthed om engelsk sprog og sprogbrug samt om sprogtilegnelse.

Undervisningen skal skabe rammer for oplevelse, indsigt og samarbejde samt styrke elevernes aktive medvirken. Herved skal undervisningen bidrage til, at eleverne bevarer lysten til at beskæftige sig med sprog og kultur til fremme af deres videre udvikling.

Undervisningen skal give eleverne indsigt i kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande og derved styrke deres internationale forståelse samt forståelse af egen kultur.

På baggrund af ovennævnte skal eleverne derfor arbejde med følgende:

Sprogtilegnelse:

- Strategier, der fremmer mundtlig kommunikation
- Læse- og lyttestrategier i forbindelse med tekstarbejde
- At læse tekster, som giver information, inspiration og oplevelser
- At forstå og bearbejde forskellige typer af billedtekster, blandt andet tv- og videoprogrammer
- Forskellige medier, herunder elektroniske, blandt andet til formidling, informationssøgning og kommunikation
- Såvel færdighedsmæssige som praktiske, musiske og kreative sider af faget
- Varierede arbejds- og samarbejdsformer
- At bruge grammatikker, ordbøger og andre opslagsværker
- Det engelske sprogs funktion og opbygning, herunder regler om udtale Sprogbrug
- At forstå talt engelsk af forskellige typer og dialekter
- At udtrykke sig hensigtsmæssigt, præcist og varieret både i samtaler og i andre sammenhængende mundtlige fremstillinger
- At udtrykke sig hensigtsmæssigt, præcist og varieret i sammenhængende skriftlige fremstillinger

Kultur- og samfundsforhold

- Levevilkår, dagligliv, værdier og normer for mennesker i engelsktalende lande, samt orientere sig om omverdenen gennem brug af engelsk
- Skrevne og talte tekster samt andre udtryksformer, der kan give eleverne oplevelser af de engelsksprogede kulturer
- Forskelle og ligheder mellem de fremmede kulturer og egen kultur
- Engelsk i tværfaglige sammenhænge, f.eks. i tema- og projektarbejde.

Engelskfaget er et kommunikativt fag, hvor eleverne skal opøve evner i at samarbejde, danne holdninger, acceptere og respektere forskellighed -

også i forhold til et engelskfagligt udgangspunkt. I engelsk danner vi hold ud fra elevernes læringsstile samt behov for struktur og genkendelighed i undervisningen, da vi finder, at det er med til at fremme elevernes generelle tryghed, trivsel og læring.

Tysk

Indholdsplanen tager udgangspunkt i Undervisningsministeriets Fælles Mål..

Formål: Formålet med undervisningen for faget tysk er, at eleverne opnår kundskaber og færdigheder, der gør dem i stand til at kommunikere på tysk både mundtligt og skriftligt. Undervisningen skal samtidig udvikle elevernes sproglige bevidsthed om tysk sprog og om sprogtilegnelse.

Mål, delmål, slutresultat: Undervisningen skaber rammer for oplevelse, fordybelse og aktiv medvirken for derved at fremme elevernes lyst til at bruge sproget personligt og i samspil med andre.

Undervisningen skal bidrage til, at eleverne får tillid til egne evner og lyst til at beskæftige sig med tysk sprog og kulturer til fremme af deres videre udvikling.

Undervisningen giver eleverne grundlæggende viden om kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande og derved styrke deres internationale og interkulturelle forståelse.

Tyskfaget forbereder eleverne til folkeskolens 9. og 10. classes afgangsprøver.

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

Kommunikative færdigheder:

- Forstå hovedindholdet og væsentlige detaljer af talt tysk om centrale og nære emner
- Læse og forstå hovedindholdet og væsentlige detaljer i forskellige typer skrevet tekst inden for centrale og nære emner
- deltage i samtale om centrale og nære emner
- Redegøre for hovedindholdet og væsentlige detaljer i forbindelse med centrale og nære emner på baggrund af forskellige typer tekst, lyd og billeder og personlige erfaringer
- Udtrykke sig skriftligt i et forståeligt og sammenhængende sprog om centrale og nære emner.

Sprog og sprogbrug:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- Udtrykke sig med en udtale og intonation, der gør sproget klart og forståeligt
- Udtrykke sig med et grundlæggende ordforråd inden for centrale og nære emner
- Anvende ofte forekommende faste vendinger og kulturbundne udtryk
- Anvende relevante lytte- og læsestrategier
- Anvende relevante kommunikative strategier i forbindelse med samtale og redegørelse
- Anvende grundlæggende sprogbrugs- og retstavningsregler, så kommunikationen lykkes.

Sprogtilegnelse:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- Vide, hvordan man bedst tilegner sig tysk
- Udnytte viden om ligheder mellem tysk og andre sprog
- Vælge relevante lytte- og læsestrategier
- Vælge relevante kommunikationsstrategier
- Udnytte de muligheder, der er for at anvende tysk i og uden for skolen, heriblandt ved hjælp af internettet
- Anvende it og mediers muligheder i forbindelse med tekstproduktion, kommunikation, informationssøgning og i forbindelse med netværk
- Uddrage og anvende informationer af forskellige typer tekster
- Vælge praktisk-musiske udtryksformer, herunder it-baserede udtryksformer, der understøtter det sproglige udtryk
- Vælge relevante skrivestrategier, herunder anvendelse af viden om skriveprocessens faser
- Anvende ordbøger, grammatiske oversigter, stave- og grammatikkontrol.

Kultur- og samfundsforhold:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at anvende grundlæggende viden om geografi og historie og om levevilkår, værdier og normer i tysktalende lande drage sammenligninger mellem tysksprogede kulturer og egen kultur anvende tysk som kommunikationsmiddel i mødet med tysktalende vise forståelse for andres levevis og deres kulturer.

Tyskfaget er et kommunikativt fag, hvor eleverne skal opøve evner i at samarbejde, danne holdninger, acceptere og respektere forskellighed - også i forhold til et tyskfagligt udgangspunkt. I tysk er 9. og 10. klasse samlet på et hold.

Samfundsfag

Indholdsplanen tager udgangspunkt i Undervisningsministeriets Fælles Mål.

Samfundsfag Samfundsfag er et obligatorisk fag for 9. klasse. Faget centrerer sig om fire centrale punkter:

1. Politik
2. Økonomi
3. Sociale og kulturelle forhold
4. Samfundsfaglige metoder

Samfundsfaget på HNE tager udgangspunkt i elevernes forståelse af sig selv som en del af samfundet, som man både påvirkes af og kan påvirke. Eleverne vil gennem samfundsfagsundervisningen udvikle deres personlige værdigrundlag med henblik på at tage stilling og få lyst til at påvirke aktuelle begivenheder.

Eleverne skal gennem året arbejde med forskellige samfundsfaglige metoder herunder f.eks. at analysere, tolke og vurdere samfundsforhold og konflikter samt at formidle resultater.

Undervisningen i samfundsfag tager afsæt i forskellige samfundsfaglige bøger og online portaler. Derudover anvendes et bredt udvalg af kildemateriale fra forskellige medier. I undervisningen vil der således kunne blive inddraget: informerende tekster, artikler, videoklip, spillefilm, fotografier, taler, pressemeddelelser og meget mere.

Læringsudbyttet af samfundsfaget evalueres løbende for at sikre elevernes progression. Evalueringsformerne vil variere fra flere, mindre evalueringer i løbet af en enkelt lektion til afsluttende evaluering til sidst i et forløb. De anvendte evalueringsformer indbefatter bl.a.:

fremlæggelser, små produkter, prøver, makkertjek, opsamlende spørgsmål, samt elevernes egen vurdering af sikkerhed i stoffet.

Samfundsfag er et udtræksfag til 9. klasses afgangsprøve. Prøven foregår individuelt eller i grupper af 2-3. Gruppen eller den enkelte elev trækker et overordnet emne, hvorefter de selv, under vejledning af læreren, udarbejder en problemstilling og et produkt.

Fysik/kemi

Indholdsplanen tager udgangspunkt i Undervisningsministeriets Fælles Mål.

Formålet med undervisningen er, at eleverne udvikler viden færdigheder og holdninger indenfor fagets områder, der sætter dem i stand til at forholde sig nuanceret, konstruktivt og kritisk til problemstillinger de møder i deres dagligdag, hvor fysikken og kemien er en del af sagens kerne.

Det er et mål, at eleverne udvikler en glæde og motivation for at arbejde med det naturvidenskabelige og ikke føler sig distanceret og fremmedgjort overfor naturvidenskab generelt.

Undervisningen tilrettelægges, så eleverne selvstændigt og gennem dialog og samarbejde med andre kan erfare, at arbejdet med fysik/kemi fordrer og fremmer kreativ virksomhed, og at fysik/kemi rummer redskaber til problemløsning, argumentation og kommunikation.

Det er en væsentlig pointe at faget tager sit udgangspunkt i den naturvidenskabelig arbejdsform.

De fysisk/kemiske emner for 9. og 10. Klasse:

- Grundlæggende kemi og fysik

- Energiomsætning
- Artikler, bølger og stråling
- Teknologi og produktion
- Jorden og universet
- Stoffer og kredsløb

Arbejdsformer:

Generelt veksler undervisningen mellem det teoretiske og det praktiske. Den naturvidenskabelige arbejdsform tager sit udgangspunkt i at kunne formulere en hypotese og efterprøve denne gennem tilegnelse af teoretisk viden og praktiske eksperimenter. Som udgangspunkt arbejder eleverne i grupper, og det efterstræbes at disse grupper er de samme gennem hele året.

Naturfag

Indholdsplanen tager udgangspunkt i Undervisningsministeriets Fælles Mål.

- Produktion med bæredygtig udnyttelse af naturgrundlaget
- Bæredygtig energiforsyning på globalt og lokalt plan
- Drikkevandforsyning for fremtidige generationer
- Strålings indvirken på levende organismer og deres levevilkår

Idræt

Indholdsplanen tager udgangspunkt i Undervisningsministeriets Fælles Mål 2009.

Vi kommer igennem alle tre kompetenceområder i Fællesmål for idræt:

- Alsidig idrætsudøvelse

- Idrætskultur og relationer
- Krop træning og trivsel

Organiseringen af undervisningen vil have et stort fokus på natur og udeliv, da skolens placering lægger op til det. Året er delt op i temaer, som indeholder forskellige aspekter i idrætsfaget. Det kan være: Idræt og samarbejde, Idræt ved kysten eller idræt og kultur.

Følgende indholdsområder bliver implementeret i flere af temaerne:

- Redskabsaktiviteter
- Boldspil og boldbasis
- Dans og udtryk
- Kropsbasis
- Løb, spring og kast
- Fysisk træning
- Natur og udeliv

Vi lægger vægt på at skabe motivation for elevernes deltagelse, og fremadrettet lyst til at have en sund og aktiv livsstil.

Idræt er et udtræksfag til 9. klasses afgangsprøve. Prøven foregår i grupper af 2-3. Gruppen trækker et overordnet emne, hvorefter de selv, under vejledning af læreren, udarbejder en problemstilling og et produkt.

P10 Nord - projektorienteret undervisning

P10.N er en projektorienteret og tværfaglig 10. klasse. Skoleåret afsluttes med ét større afgangprojekt, som indeholder minimum to af fagene dansk, matematik, engelsk. Derudover inddrages andre relevante fag afhængigt af elevens valgte projekt.

På P10N tager eleverne ikke FA-prøverne, men slutter året med et censorbedømt afgangsprøveprojekt med fremlæggelse og produktpræsentation. Undervisningen på P10N står mål med folkeskolens Fælles Mål.

Formålet med P10N er at tilbyde en anderledes 10. klasse med større fokus på samarbejde, tværfaglighed, projektarbejde og naturen. Vi ønsker at tilbyde en 10. klasse med en anderledes skoledag, hvor fagene griber ind i hinanden, hvor indholdet drejer om de nordiske lande, og hvor den primære arbejdsform er projektopgaver.

Projektopgaver er en tværfaglige opgaver, hvor man bruger forskellige fags indhold og metoder. Du skal bruge dem, hvor de kan være med til at gøre projektet bedre. Det gælder også fag, som ikke er normale prøvofag. Du kan inddrage praktiske og musiske fag, hvis det passer ind i projektet. På den måde kan du også vise, hvad du ved, og hvad du kan inden for fag, som ikke findes på skemaet.

Fag er ikke altid isolerede fra hinanden, og ved at bruge metoder fra forskellige fag sammen, kan du opnå større viden og et bedre resultat.

Projektopgaven er mere end et emnearbejde, projektopgaven er undervisning. Projektopgaven er ikke et emnearbejde, som er meget beskrivende. F.eks. kan man i emnearbejdet beskrive et land, en historisk periode eller et begreb som sport, uden at finde forklaringer eller grunde til, at det er, som man beskriver det. I emnearbejdet tager man ikke selv stilling, tænker ikke selv videre, som man gør det i en projektopgave.

UU-vejledning, OSO og brobygning

Uddannelses- og erhvervsvejledning samt brobygning

Formål: At vejlede på en efterskole har visse fordele, nemlig at eleven ser vejlederen i hverdagen. Eleverne kender vejlederen fra andre situationer end vejledningen. Og endelig at vejlederen har en tæt kontakt med skolens øvrige lærere.

Vores mål er:

- at sikre, at eleverne træffer et kvalificeret uddannelses- og erhvervsvalg med afsæt i de forudsætninger, eleven har menneskeligt og fagligt. Og at eleven gennemfører en ungdomsuddannelse
- at give eleverne viden om og indsigt i de uddannelsesmuligheder, der tilbydes efter 9. og 10. klasse og hvilke krav der stilles til den enkelte elev
- At ingen bliver ladet tilbage når skoleåret er omme. Skolen har en vejleder der står for uddannelses- og erhvervsvejledningen i samarbejde med kontaktlærerne, de øvrige lærere på stamholdet samt forældrene.
- At alle elever har minimum 2 samtaler i løbet af et skoleår - For nogle er en kortere samtale i starten af året, med henblik på at få en fornemmelse af eleven, god for både elev og vejleder, samt endelig afklaring af brobygning til ungdomsuddannelser.

Uddannelsesplan: Alle elever i 9. og 10. klasse skal udarbejde en uddannelsesplan. Af planen fremgår det blandt andet, hvilke mål eleven har sat sig vedrørende eventuel skolegang i 10. klasse, på en efterfølgende ungdomsuddannelse eller anden aktivitet. Denne plan er en del af ansøgningen som sendes over optagelse.dk, hvad enten man søger de gymnasiale uddannelser, erhvervsuddannelse, 10. Klasseskole/ efterskole eller andet.

Vi skal som afgivende skole/vejledere vurdere, om eleven er uddannelsesparat til den ønskede uddannelse.

Brobygning: Som følge af lovændringer vedr. 10. kl., der trådte i kraft 1. august 2008, er vi som skole forpligtet til at tilbyde brobygning til ungdomsuddannelserne.

Brobygning er obligatorisk for alle 10. kl.'s elever i 5 skoledage.

Brobygningen skal foregå til 2 forskellige ungdomsuddannelser, hvoraf den ene skal være erhvervsrettet, f.eks. HTX, HHX eller en af erhvervsskolernes 12 indgange (EUD).

Praktik: Hvis der er et helt særligt behov i forhold til afklaring af uddannelsesvalg, kan der arrangeres en uges praktik i løbet af året.

Obligatorisk Selvvalgt Opgave (OSO-opgave)

Retningslinjer for Obligatoriske Selvvalgt Opgave: Det er et krav, at alle 10.klasses elever skal aflevere og få godkendt en selvstændig Obligatorisk Selvvalgt Opgave. Opgaven skal tage udgangspunkt i den enkelte elevs uddannelsesplan. Den selvvalgte opgave handler om eleven og de overvejelser og oplevelser, eleven er igennem for at træffe sit valg af uddannelse. Arbejdet med denne opgave kan organiseres på mange måder. På HNE skriver eleverne den i forbindelse med brobygningsperioden.

Mål med OSO-opgaven: Eleven skal vise, at han/hun med udgangspunkt i de faglige og personlige forudsætninger kan arbejde selvstændigt og reflekterer i forhold til erfaringer fra brobygningen og med udgangspunkt i uddannelsesplanen. F.eks. hvad lærte vedkommende og hvordan hænger ungdomsuddannelse og ønske om fremtidig beskæftigelse sammen?

Eleven skal under arbejdet gerne nå til en form for erkendelse af de uddannelsesmæssige muligheder, som den enkelte besidder. Arbejdet vil fortrinsvist være skriftligt.

Projekt opgaven i 9. klasse

I 9. klasse arbejder eleverne i en uge, fem sammenhængende dage, med det afsluttende arbejde med projekt opgaven. Eleverne belyser en problemstilling, som de selv er med til at formulere. Projekt opgaven går på tværs af skolens fag og emner, og læreren tilrettelægger og differentierer undervisningen

Formålet med opgaven er at udvikle og vurdere elevens projektfaglige kompetencer, herunder elevens evner til at arbejde med:

- en problemstilling
- opgavens indhold
- arbejds- og undersøgelsesformer
- kilder og materialer
- udtryks- og formidlingsformer
- at fremstille et produkt
- at gennemføre fremlæggelsen
- et eller flere praksisfaglige elementer

I løbet af projekt ugen arbejder eleverne – alene eller i grupper – med deres problemstilling. Fremlæggelsen sker enkeltvis eller gruppevis og skal finde sted i forlængelse af de fem sammenhængende skoledage.

Linjefag

Linjefaget er primært valgt af motiverede elever, der i linjefagslæreren finder en "åndsfælle" og en dygtig udøver af deres interesse, som de kan

spejle sig i. I linjefaget fortaber man sig i sine interesser og det fællesskab der skabes omkring et fælles tredje, som alle brænder for.

Jagt

Formålet med jagtundervisningen er 'den gode jagt'. Og hvad er så den gode jagt? Uanset om svaret er en fællesjagt med kammeraterne i den lokale jagtforening, alene i skoven, på havet eller når du træner på skydebanen, så der mange forestillinger om hvordan du kunne tænke dig at opleve jagt.

Jagt på HNE handler om at være i naturen på naturens betingelser. I al den tid mennesket har eksisteret, har man drevet jagt og fangst på blandt andet pattedyr og fugle. I Danmark er der gode jagtmuligheder. Det skyldes til dels, at vi har en meget afvekslende natur, og som følge heraf også et meget varieret dyreliv.

På HNE lærer du at gå på jagt med respekt for naturen og vildtet, og du lærer om jagt - de forskellige jagttyper, om vildtpleje, om våben, om sikkerhed, samværd og om at være stor nok til at lade et stykke vildt gå hvis man ikke er helt sikker på skuddet. God jagtetik er også at nyde dagen og slappe af, være i nuet, og selv om det er sjovest at komme hjem med noget der beviser resultatet af ens besvær, så er naturoplevelsen stadigvæk stor, når man ikke har bytte med hjem.

Jagtundervisningen følger, som det meste andet på HNE, årets gang. Når skoleåret starter, er jagtsæsonens start lige om hjørnet, og vi bruger tiden på at bygge skjul til kragejagten og pudse formen af på lerduerne. I september starter jagten på svømmeænder, gæs, krager og ræve, og vi er med fra starten.

Oktober til januar er vores højsæson med så meget praktisk jagt, som vores revirer kan bære - vi lægger vægt på fornuftig forvaltning, fodring og vildtpleje. Eleverne lærer at holde en præcis parole, have fokus på sikkerheden, og de lærer hvilke hensyn, der skal tages ved hver eneste jagt. Vi skal også med som hjælpere på flere godsjagter rundt omkring i Jylland.

Fra februar til midten af maj knokler elever uden jagttegn for alvor med bøgerne, og der trænes flittigt teori, afstandsbedømmelse, våbenhåndtering og meget mere. De øvrige elever bygger skydetårne og - stiger, laver fodertønder og plantearbejde, forbereder sig til en eventuel riffelprøve, samt står for fodringen på vores terræner. Observation af vildtet og forberedelse til bukkejagten.

Fra 16. maj, hvor bukkejagten starter, indtil sommerferien deltager de elever, der har riffeltegnet i hus, i bukkejagten. Sideløbende laver vi forskellige projekter som for eksempel fremstilling af lokkefugle, lægning af rævegrav, prøveskydning af haglgeværer, lerdueskydning, riffelindskydning, luftgeværtræning, hundearbejde, god mad, besøg af foredragsholdere og ture ud af huset, blandt andet til jagtbutik og jægerforbundet.

Lystfiskeri

Formålet med lystfiskeri er at være i naturen, fange nogle fisk og have det rart sammen i mens. Aktiviteterne skifter over året, men det hele handler om fisk og fællesskab.

Fra august til november

Har vi fokus på fiskeriet. Det er det nære ved skolen, på Mols og Helgenæs, der vil blive krydret med fiskeri på åben kyst og nogle af de

danske åer. På turene skal eleverne lære at være på lejr og lave mad på bål og trangia. Vi skal også i gang med grejfremstilling og fluekast.

December til februar

Her er vi meget inde, hvor vi laver en masse fiskegrej som fluer, spinnere, blink, woblere og fangstnet. Grejet vil blive lavet med tanke om, hvordan de forskellige agne skal fiskes og gå i vandet. Der vil i perioden også komme oplæg omkring forskelligt fiskeri og fisketeknikker. Hvis muligheden byder sig, og der er is på de danske søer, skal vi selvfølgelig prøve at isfiske. Er vejret godt (fiskevejr), så skal vi helt sikkert ud at fiske på kysten:-)

Marts til juni

Foråret er på vej. Vi intensiverer antallet af fisketure på kysten, og vi skal også prøve kræfter med nogle af de ferske vandes stærke rovfisk. Der vil stadig blive arbejdet med grej i denne periode. Turene er både halvdags- og overnatningsture.

Nordisk Friluftsliv

I Nordisk Friluftsliv står udelivet og glæden ved dette centralt. Faget dækker over et bredt spektrum af friluft aktiviteter. Eleverne inddrages, og får mulighed for at lære nye færdigheder, forbedre deres eksisterende færdigheder, sætte mål for disse og vurdere ture og aktiviteter, som passer til og udfordrer deres evner.

Friluftsliv skal være med til at skabe robuste unge mennesker.

Formålet med friluftslivet er, at eleverne gennem aktiviteter i naturen skal mærke egne fysiske og mentale grænser og arbejde med dem. Samarbejdet vil være i fokus. I undervisningen vil eleverne blive stillet i situationer, hvor samarbejde er nødvendigt for at lykkes. Dette er for at

sætte fokus på vigtige elementer ved samarbejde som kommunikation, ærlighed og empati.

Eleverne skal mærke, hvad deres egen indsats betyder for, at holdet kan lykkes. Desuden er det formålet, at eleverne får gode oplevelser i og med naturen og at de opnår indsigt i og respekt for naturen. Faget skal styrke personlig udvikling og evnen til at mestre udfordringer og give muligheder for at flytte grænser.

Faget skal endvidere udvikle elevernes evne til selv at planlægge og gennemføre friluft aktiviteter på betryggende måde. Undervisningen er tilrettelagt i en vekselvirkning mellem fysiske aktiviteter - der af og til kan være krævende og skal gennemføres i hold - samt evaluering og refleksion over gennemførelsen.

Vi tager på ture i vores naturskønne nærområde. Nøgleordene er tør-mæt-varm-princippet, tur efter evne, mad over bål og trangia, lejretablering, risikovurderinger og færdigheder i turplanlægning (håndtering af grej, kortlægning og navigation).

Vi arbejder taksonomisk så eleverne lærer at agere i friluftlivet og planlægge ture sammen med deres hold. I teori og praksis lærer de om, hvordan et hold bygges op og optimeres. Det er holdudvikling, personlig ledelse og mental træning på højt plan.

Naturetik er et vægtigt fokusområde på Nordisk Friluftliv.

Islandske heste

Formålet med linjen er at nyde naturen sammen med de islandske heste og blive klar til at få sin egen hest. At have en fælles tredje, der åbner for fællesskab og aktiviteter, hvor eleverne glemmer sig selv og kommer i

flow. At blive dygtigere som ryttere og hestemennesker, og gladere i livet generelt.

Efter et år på hestelinjen på HNE, er de fleste klar til at få egen hest. Her lærer de nemlig (næsten) alt om at holde heste, for det er eleverne der sammen med vores rideinstruktører og helt uundværlige pedel, står for den daglige pasning af hestene. Skolen ejer 20 islandske heste, som eleverne kan leje. Det er også muligt at medbringe sin egen hest.

Der bliver undervist i hesteforståelse, indlæringsmetoder og træningsprincipper samt i fodring, hovlære (af registreret beslagssmed), førstehjælp for heste (af tilsynsførende dyrlæge) og du har mulighed for at tage medicin håndteringskursus.

Udover undervisning i pasningen og forståelsen af hestene, modtager eleverne også rideundervisning i dressur, springning og gangarter. Undervisningen foregår oftest på banen, og tager udgangspunkt i den klassiske træningsskala, som bygger på forståelsen af hestens biomekanik og styrke som grundlag for ridning og træning af en sund, holdbar og stærk hest, der er uddannet til at bære rytteren korrekt i de gangarter den har til rådighed genetisk.

Surf og sejlads

Formålet med linjen er at tilbyde vandsportsaktiviteter på alle niveauer samt at gøre eleverne i stand til at færdes sikkert og ansvarligt på vandet i forskellige sammenhænge med fælleskabet for øje og naturen som arena.

Der bliver undervist i sejlads i forskellige bådtyper samt SUP, kajak, surf og kitesurfing. Desuden undervises der i sikkerhed på vand og førstehjælp samt i at kunne praktisere vandsport med omtanke for miljø og natur.

Valgfag

HNE tilbyder valgfag i fire perioder over skoleåret. Timerne ligger mandag eftermiddag, og udbuddet afhænger af elevønsker og undervisere til rådighed.

Formålet med valgfagsundervisningen er, at eleverne får mulighed for at snuse til mange af de muligheder som HNE og naturen omkring skolen byder på. Underviserne på valgfagene har særlige kompetencer og interesse på netop deres områder, så elever får mulighed i at lære af og spejle sig i engagerede og kompetente mennesker, der her deler ud af netop det, som de brænder allermost for.

Eleverne kan ønske/skifte valgfag fire gange årligt.

Vi tilbyder fx, afhængigt af årstiden:

- Kajak, SUP og anden vandleg
- Træklating
- MTB
- Hundetræning
- Krea
- Musik og sammenspil
- Knivbyggeri
- Yoga
- Strandkøkken
- Sankning
- Bålmad
- Begynder-fiskeri
- Filtning, læderarbejde og andet sysleri
- Løb
- Filmklub

- Monopolet
- Filosofi

Studieture og rejser

Når eleverne er i andre rammer, stilles de overfor nye udfordringer. Det forpligtende fællesskab, hvor hver enkelt gerne skal opleve at være en del af noget, der er større end dem selv er også her helt centralt – det er årets højdepunkter. At vise tillid, at være forpligtet og vise respekt for andre, giver ny mening, når man står på toppen af et fjeld og en kammerat er træt og afkræftet, når man møder storm og knapt kan finde spor – eller når naturens storslåethed opdages af en flok teenagere, der ellers kan have nok i sig selv. De pædagogiske muligheder i friluftsliv er kæmpestore. Rejser og ture varierer fra år til år efter de skiftende hold, rammer og forhold vi har de enkelte år. Sikker er det, at vi rejser sammen og at vi rejser i Norden!

Thy/Bornholm: Vi tager på friluftstur til enten Thy eller Bornholm kort efter skolestart, hvor vi bliver rystet sammen og stifter bekendtskab med friluftslivet i telte med vandreture og madlavning over bål.

Norden: Vi tager på rejser i Norden. Det kunne være på vinterfjeldtur til Johnsgård i Norge, hvor vi står på langrend og udgraver snehuler, som vi sover i. Langrend er en af de mest fællesskabsstærkende aktiviteter i sneen. Eleverne kommer dybt ind i den sneklædte skov omkring Johnsgård og måske tager de kampen op og bestiger en solbeskinnet fjeldtop. Vi hygger med isfiskeri, kælkning og snesko.

Juletur: Vi tager på juletur et sted i Danmark, hvor vi julehygger med juleløb, julemand, julemad over bål og overnatning i koldt vejr.

Island: Vi tager nogle år til Island for at møde den fantastiske natur. P10 Nord kunne fx arbejde med deres projekter - det kunne være om geotermisk energi, og hestelinjen kunne opleve de islandske heste på hjemmebane i den vilde og barske natur.

Naturlinjetur: Alle linjer har tre sammenhængende skoledage med linjefaget som omdrejningspunkt. Fiskeholdet tager ofte til Gudenåen og fisker, Jagt har været på herregårdjagt og hestelinjen har afholdt sport- og gædingstævner på skolen, lavet islandske lædergrimer og været på heldagsture i Mols Bjerge.

Andre omlagte uger og dage

Vi har fagdage, naturlinjedage og temadage over året, som giver mulighed for fokus og fordybelse i det enkelte fag. Fagdage planlægges efter behov og skolens kalender i øvrigt.

Introuger

Skolestartens introperiode Formålet med at vi i forbindelse med skolestarten i august afsætter ca. 2 uger til en introperiode er, at eleverne:

- Lærer hinanden at kende; Hvem er hvem, hvor kommer de forskellige elever fra, hvad interesserer de enkelte sig for etc.lærer personalet at kende; Hvilke funktioner har pedel, køkkenpersonale, rengøring/lærere/sekretær - hvor møder man hvem, hvornår etc.
- Fornemmer og forstår tonen og ånden på stedet (vore regler); Hvilken forventning har vi til fremmøde, morgenmotion, ro i spisesal, foredragssal - hvad er et husmøde, en blive-weekend etc.

- Bliver introduceret til de begreber, vi driver skolen efter; Hvad er tillid for os, hvad er fællesskab for os, hvordan ønsker vi, at vi taler med hinanden, hvem har ansvaret for, at hverdagen fungerer etc.
- Bliver introduceret til undervisning, liniefag, fællessang m.v.
- Bliver introduceret til hvilke forventninger har vi til deltagelse i undervisningen, hvad er indholdet i de forskellige fag etc.
- Bliver fordelt på de forskellige faghold i dansk, engelsk og matematik

Pædagogisk samvær

Som skole skal vi være bevidste om at udnytte alle de muligheder, der ligger i kostskoleformen. De vigtigste muligheder er affødt af, at nogle unge og voksne, har besluttet sig til at dele en periode af tilværelsen sammen. De mange episoder og situationer, der opstår i det daglige, opleves af alle og ikke mindst af eleverne som reelle og virkelige, og det er derfor også naturligt, at man indgår i situationerne med den ildhu, seriøsitet og oprigtighed, som en vedkommende og personlig oplevelse fortjener.

Det er betydningsfuldt, at vi som voksne har evne og lyst til at involvere os i disse episoder og situationer og udnytter de muligheder, der her er for at indhøste brugbare erfaringer.

Kontaktgruppetid

Formål: Ved at danne kontaktgrupper bestående af 8-12 elever og en lærer, skabes der mulighed for et kontakt- og kommunikationsforhold mellem en tilpas lille gruppe personer. Herved sikres, at alle bliver stimuleret til at tage del i samtalen om skolens fælles anliggender, at

enkeltpersoners særlige behov tilgodeses, og at et personligt tillidsforhold opbygges.

Indhold:

- Årsplanen for kontaktgruppetid
- Sociale og psykiske forhold, der aktuelt har interesse for de unge
- Den enkelte elevs undervisningsmæssige situation
- Aktuelle samfunds- og familieforhold
- Opgaver i emneuger eller projektopgaver
- Det videre uddannelsesforløb, erhvervspraktik og erhvervsvalg. Hver kontaktgruppe mødes én gang om ugen til et kontaktgruppemøde.

Fællessang

Fællessang er en del af samværet på HNE. Vi synger til måltider, samlinger, til alle skolens arrangementer, til fødselsdage og i en lang række andre sammenhænge. Derfor udgør undervisningen i fællessang også en obligatorisk og indholdsmæssigt central del af skolens undervisning.

Formål:

Formålet med undervisningen i fællessang er, at eleverne bevarer lysten til at synge, at de får positive erfaringer med fællessang og at de lærer en række primært danske sange og salmer.

Fællessang er livsoplysning og folkelig oplysning. Den bidrager til såvel eksistensoplysning som indfældning i en central del af vores fælles kulturelle og sproglige forudsætninger. Gennem fællesangen kan eleverne erfare, at mange af de temaer som sange og salmer beskriver, ikke er private, men almenmenneskelige erfaringer, følelser eller tanker.

Det er intentionen at eleverne erfarer at fællesang også kan bruges der, hvor det talte ord ikke slår til. Gennem fællessangens poesi kan man øve sig i at tage ord i sin mund, som ellers ikke ligger lige for, når livets store spørgsmål trænger sig på.

Undervisningen i sang er både uddannelse og dannelse. Det handler både om at lære noget nyt og om at være til stede i et betydningsfyldt og livfuldt fællesskab. Vi synger sange fra efterskolesangbogen.

Rengøring

Formål: Formålet med rengøring er at holde skolen ren og beboelig, og at eleverne lærer vigtigheden af at leve i sundhedsmæssigt ordentlige forhold, samt erfarer, at de selv har et ansvar for det.

Målet er at skolen er ren og sundhedsmæssigt forsvarlig at opholde sig på. At eleverne lærer at gøre rent og at bruge de forskellige rengøringsmidler og redskaber rigtigt og fornuftigt.

Omfang og indhold: Værelserne holdes ryddelige og rene dagligt.

Eleverne gør hovedrent på værelserne en gang om ugen.

Der er rengøring af områder dagligt og hovedrengøring af områderne ugentligt - af kontaktgrupper.

Rengøringen evalueres dagligt af elever og lærere i fællesskab. Elevernes undervisningsmæssige udbytte af rengøringen evalueres løbende på medarbejdermøder.

Lektiecafe

Formålet med den daglige lektiecafé er at skabe rum til ro og fordybelse i lektier. Det er ligeledes formålet at skabe et godt lektielæsningsmiljø på skolen. Det er elevens eget ansvar at møde op til lektiehjælp.

Lektietimens mål er et dagligt tilbud om hjælp til lektielæsning. Det er også et mål at oparbejde en kultur på skolen, hvor det er naturligt at forberede sig til undervisningen.

Vi har lektiecafe om aftenen mandag til torsdag fra kl. 18.30-19.30. Vi mødes i spisesalen, og der er gerne lidt varm kakao eller andet rart. Læreren på vagt danner sig et overblik over de fremmødte elevers behov, og hjælper efter tur. Eleverne hjælper også hinanden.

Måltider

Vi spiser i spisesalen. Alle elever på HNE forventes at deltage i alle måltider, og er man for syg til at deltage i måltidet skal man møde op til måltidsvagten og aftale om hjemtransport.

Når vi spiser sammen på HNE er der tale om pædagogiske måltider, hvor vi ønsker at udfordre elevernes smagsløg og fremme deres kendskab til sund og næringsrig kost. Vi ønsker også at eleverne er/bliver opmærksomme på at have gode bordmanerer og på at udvise hensyn overfor hinanden, fx ved buffeten, så alle kan smage de forskellige retter og madvarer der er til måltidet. De ansatte, som har måltidsvagterne guider og vejleder eleverne ved behov.

Der er mulighed for at spise vegetarisk og vegansk på skolen. Dette skal meddeles køkkenet før skolestart.

Vi tager hensyn til allergier og intolerancer. Dette skal meddeles køkkenet før skolestart.

Vi tilbyder ikke særlige madvarer i forbindelse med almindelig kræsenhed.

Spisetider:

Morgenmad:	kl. 07.30 til 08.00
Salatbar:	kl. 11.30 til 12.15
Frokost, varm mad:	kl. 11.45 til 12.15
Eftermiddagsmad (sættes frem i elevkøkken)	kl. 14.00 til 17.00
Aftensmad:	kl. 18.00 til 18.30
Aftenskafe:	kl. 20.30 til 20.45

Borddækning og klargøring til måltidet går på skift mellem værelserne. De samme elever står også for afrydning og opvask.

Efter måltiderne søger de valgte bordformænd for at spisesalen efterlades pæn og ren til næste aktivitet/måltid.

Køkkentjanser

Eleverne har køkkentjanser en uge ad gangen, hvor de sammen med værelseskammeraterne arbejder i køkkenet på fuld tid, og således fritages for den almindelige undervisning. Køkkentjansen er et job, hvor eleverne assisterer køkkenpersonalet i det daglige arbejde, men også en pædagogisk aktivitet, hvor eleverne undervises af køkkenpersonalet.

Undervisningen i køkken og kost skal knyttes til skolens kost- og sundhedspolitik, der også indebærer, at skolen er røgfri, at eleverne dagligt motionerer og at miljømæssige forhold medtænkes i dagligdagen.

Derudover står eleverne for en del af den daglige rengøring i køkkenet.

Formålet med køkkentjanser er:

- At eleverne opnår indsigt i og viden om betydningen af sund kost samt færdigheder i at tilberede sund kost
- At eleverne opnår færdigheder i og respekt for køkkenarbejde og rengøring
- At eleverne får styrket deres sanser og oplever glæden ved det fælles køkkenarbejde og ved at tilberede varieret, indbydende og velsmagende mad
- At der spises sund og velsmagende mad
- At skolen er ren og ordentlig

Undervisningen i skolens køkken skal lede frem mod:

- At eleverne kan håndtere de produkter, der anvendes i køkkenet korrekt i forhold til hygiejne, smag og kvalitet
- At eleverne får indsigt i ansvar og normer i forhold til arbejdsmiljø og madhygiejne
- At eleverne får indsigt i og lærer at samarbejde om løsning af de opgaver, som køkkenet har på skolen
- At eleverne kan følge skriftlige anvisninger på arbejdsopgaver i et køkken både i forhold til rengøring og madlavning
- At eleverne tager stilling til egne behov og ønsker i hverdagen og de faktorer, der påvirker deres valg

- At eleverne kan forholde sig til ressourceanvendelse i husholdningen og har kendskab samt viden om anvendelse af forskellige rengørings- og vaskemidler

Formålet med skolens undervisning i kost og sundhed er, at eleverne opnår indsigt i og viden om kostens sammensætning og dens betydning for sundhed, velbefindende, læring og miljø. Undervisningen skal lede frem mod:

- At eleverne får viden om sunde råvarer
- At eleverne får viden om kostens sammensætning
- At eleverne får indsigt i skolens kost- og sundhedspolitik
- At eleverne bliver i stand til at tage stilling og forholde sig kritisk til forskellige interesser bag fødevarer, medicin, stimulanser (slik og alkohol)

Weekender

Langtidsplanlagte weekender. I løbet af skoleåret vil der være en række skoleweekender, hvor eleverne skal blive på skolen. Indholdet i disse weekender vil veksle mellem boglige fag, linjefag og arrangementer af forskellig art, f.eks. efterskolernes dag.

Desuden vil der være weekender, som på forhånd er planlagt og påført årsplanen som f.eks. friluftture. De elever, som bliver på skolen i en sådan weekend, skal deltage i det samlede program.

Korttidsplanlagte weekender. Andre weekender bliver først planlagt ugen før. Eleverne bliver orienteret om aktiviteterne og tilmelder sig ugen før. Nogle af aktiviteterne vil være obligatoriske at deltage i, hvis eleven vælger at blive. Andre aktiviteter vil være valgfrie.

Aktiviteterne kan f.eks. bestå af:

- Boldspil
- Kreativt værksted
- Temadage f.eks. naturliv
- Yoga, massage, wellness
- Gåture i naturen m.m.

Andet samvær

Når eleverne har fri, er der tilsyn på skolen. Der er altid mindst én underviser på tilsynsvagten, der har til opgave at føre tilsyn med alt på skolen.

Fra undervisningens afslutning og til kl. 17.30 er der én lærer og fra 17.30 til kl. 22 er der to lærere tilknyttet, og én af dem overnatter på skolen. Det er tilsynsvagtens opgave at følge elevernes færden og aktiviteter, og i den udstrækning det er formålstjenligt at støtte/igangsætte forskellige aktiviteter.

For at give eleverne mulighed for at være fælles omkring et fælles tredje, opfordrer vi dem/hjælper vi dem med, at oprette forskellige aftenklubber, hvor man mødes og hygger sig med en aktivitet, som ikke er tilrettelagt eller planlagt, men som udvikler sig efter antallet af fremmødte elever og deres ideer på dagen. Det kan være kreaklub, filmklub, gamingklub, brætspilklub, fluebindeklub, eller noget helt andet. Udgangspunktet er elevernes interesser og spontant opståede fællesskaber, som kan rumme flere elever, der har brug for en klub som rammen om at deltage i samværet.

Formålet med 'andet samvær' er, at eleverne får mulighed for at deltage i spontane fællesskaber, og fællesskaber baseret på lyst og interesse. At de opnår tryghed ved, og tillid til egne forudsætninger for deltagelse i klubber og fællesskaber omkring et fælles tredje.

Personalet understøtter, at gode, rummelige fællesskaber opstår omkring konstruktive aktiviteter baseret på elevernes egne ideer og interesser.

Aktiviteter

I hverdagslivet på skolen er der perioder med fritid for eleverne. I denne fritid tilrettelægges daglige et antal aktiviteter, som igangsættes og ledes af det vagthavende personale. **Formålet** med disse aktiviteter er at give eleverne mulighed for at deltage i fællesskabende samvær omkring et fælles tredje. Vi ser aktiviteterne som ting man ville gøre sammen i en familie - planlagte og spontane.

Aktiviteterne planlægges på baggrund af personalets kompetencer og elevernes ønsker. De kan være planlagt på forhånd, og ligge på en fast ugedag - f.eks. kreaaktiviteter efter aftensmad hver onsdag, men de kan også opstå spontant baseret på årstid, vejr og elevønsker på dagen, f.eks. at opleve nordlys, morild, vandleg i regnvejr, udebio på varme sommeraftener eller måske at se en fodboldkamp på storskærmen i spisesalen.

Nogle aktiviteter kan være obligatoriske med et pædagogisk mål om oplevelser i skolens store fællesskab, mens andre er valgfrie og baseret på lystbetonet deltagelse.

Forventninger

Forventninger til medarbejdere. Vi forventer, at medarbejderne:

- Er fagligt kompetente og arbejder professionelt i relation til den enkelte elev
- Er velforberejede og engagerede
- Kommunikerer åbent og direkte

- Skaber plads til alle – både fagligt og socialt
- Har fokus på den enkelte elevs trivsel og samvær med andre
- Stiller krav og optræder hjælpsomt
- Bidrager aktivt i forpligtende samarbejder
- Er loyale og hjælpsomme over for såvel elever, forældre som kolleger
- Rådgiver om pædagogiske forhold og muligheder
- Tager initiativ til at løse problemer og konflikter
- Er opmærksomme på og inddrager de muligheder, der er i verdenen uden for skolen
- Bruger humor i dagligdagen

Forventninger til forældre. Vi forventer, at forældrene:

- Indgår i en åben og konstruktiv dialog med skolen og dens medarbejdere
- Holder sig orienteret om skolens virke
- Viser interesse og loyalitet i samarbejdet med skolen
- Deltager aktivt i at fremme det gode miljø, så alle trives
- Medvirker til, at eleven får gode arbejdsvaner og lærer at fordybe sig
- Forstår og bidrager til, at eleven er en del af et fællesskab
- Stiller krav til eleven i overensstemmelse med dennes formåen
- Medvirker til, at eleven lærer ansvarlighed og selvstændighed
- Lærer eleven at styrke venskaber og oparbejde gode omgangsformer
- Hjælper eleven med at indfri skolens forventninger

Forventninger til elever. Vi forventer, at eleverne:

- Er udhvilede, har spist, er velforberejede – og møder til tiden
- Viser respekt for skolens fysiske rammer
- Har en rar og respektfuld omgangstone
- Deltager aktivt og engageret i såvel undervisnings- som fritidsaktiviteterne
- Indgår ansvarligt i sociale fællesskaber
- Viser respekt for andre

- Er hensynsfulde og tolerante og accepterer forskelligheder
- Er gode kammerater og modarbejder mobning
- Bruger elektroniske medier med omtanke
- Bidrager til, at skolens samværsregler overholdes
- Respekterer skolens traditioner
- Interesserer sig for verden uden for skolen

Ledelsestruktur

Forstanderens primære ansvar er strategisk udvikling af skolen, skolens daglige drift, vagtplaner, personaleledelse og udvikling/vedligeholdelse af bygningsmasse.

Den pædagogiske leder har ansvar for den overordnede pædagogik, udmøntningen af den pædagogiske strategi og den lovmæssige ramme.

Forstander: Mette Marie Bloch Bauer

Pædagogisk leder: Kristina Rosenkrands Petersen

Undervisere

Erling Hansen: Tilsyn, leder af jagtlinjen

Tim Masermann: Tysk, leder af lystfiskerlinjen

Kristina Rosenkrands: Engelsk, leder af hestelinjen

Jesper Thomsen: Matematik, leder af Nordisk friluftslivlinjen

Rasmus Møller Christensen: Matematik, fysik, naturfag, musik

Kasper Vikær Mouridsen: Dansk, P10, Nordisk friluftsliv

Tobias Damhus Korsgård: Dansk, medborgerskab, P10, Nordisk Friluftsliv

Iben Westergaard: Krea, pædagog

Hanne Hansen: Skolemor

Kim Johansen: Jagtlinjen

Berit Danielsen: Pædagog

Teknisk-administrativt personale

Kim Johansen: Pedel/serviceleder

Petter Grønnelund: Pedelmedhjælper

Gitte Andersen: Skolesekretær

Rikke Vendelbo: Køkkenchef, kok

Sabrina Egedal Andersen: Køkkenassistent

Berit Danielsen: Rengøring

Evaluering af undervisningen

Vi evaluerer løbende og lovpligtigt på følgende områder:

- Evaluering af elevernes udbytte
- Evaluering af den samlede undervisning
- Selvevaluering af værdigrundlag og praksis

Resultaterne af evalueringerne offentliggøres på skolens hjemmeside.

Opfølgningsplan

På baggrund af ovenstående evalueringsarbejde udarbejdes en opfølgningsplan, som ligeledes offentliggøres på hjemmesiden.

Indholdsplanen er udarbejdet maj 2024

Godkendelse af indholdsplan

Indholdsplanen er godkendt d. 14/6 2024

Underskrifter, ledelse:

Mette Marie Bloch-Bauer:

Kristina Rosenkrands:

Underskrifter, bestyrelse:

Formand, Ellinor Conradsen:

Ole H. Andreasen:

Per Jørgensen:

Lilli Gruwier:

Heidi Nedergaard Jensen:

Ellinor Conradsen

Navnet returneret af dansk MitID var:
Ellinor Conradsen
Bestyrelsesformand
ID: b4cd9923-43f3-46fe-ba38-39442c34169d
Tidspunkt for underskrift: 16-06-2024 kl.: 09:26:04
Underskrevet med MitID

Ole Hardy Andreasen

Navnet returneret af dansk MitID var:
Ole Hardy Andreasen
Bestyrelsesmedlem
ID: 45ba58e9-e2fb-4a23-bce1-4bf337a3664d
Tidspunkt for underskrift: 15-06-2024 kl.: 00:11:26
Underskrevet med MitID

Per Jørgensen

Navnet returneret af dansk MitID var:
Per Jørgensen
Bestyrelsesmedlem
ID: 6f93e32e-5608-48c7-b36c-e9505e57a9fe
Tidspunkt for underskrift: 15-06-2024 kl.: 09:06:36
Underskrevet med MitID

Lilli Gruwier

Navnet returneret af dansk MitID var:
Lilli Sørine Gruwier
Bestyrelsesmedlem
ID: 0c9d626f-3482-4b92-91d2-0b24ebbf8069
Tidspunkt for underskrift: 18-06-2024 kl.: 12:35:39
Underskrevet med MitID

Heidi Nedergaard Jensen

Navnet returneret af dansk MitID var:
Heidi Nedergaard Jensen
Bestyrelsesmedlem
ID: 9f1f74ff-2442-4a80-addc-42efe84b082b
Tidspunkt for underskrift: 14-06-2024 kl.: 21:17:26
Underskrevet med MitID

Mette Marie Bloch-Bauer

Navnet returneret af dansk MitID var:
Mette Marie Strandby Bloch-Bauer
ID: 1be4d216-5fe3-415c-9b16-91909a3ec4df
Tidspunkt for underskrift: 14-06-2024 kl.: 21:17:26
Underskrevet med MitID

Kristina Rosenkrands

Navnet returneret af dansk MitID var:
Kristina Rosenkrands Banke Petersen
ID: 40a3c6e7-da68-4922-9b9a-101774f851c5
Tidspunkt for underskrift: 18-06-2024 kl.: 12:56:49
Underskrevet med MitID

This document is signed with esignatur. Embedded in the document is the original agreement document and a signed data object for each signatory. The signed data object contains a mathematical hash value calculated from the original agreement document, which secures that the signatures is related to precisely this document only. Prove for the originality and validity of signatures can always be lifted as legal evidence.

The document is locked for changes and all cryptographic signature certificates are embedded in this PDF. The signatures therefore comply with all public recommendations and laws for digital signatures. With esignatur's solution, it is ensured that all European laws are respected in relation to sensitive information and valid digital signatures. If you would like more information about digital documents signed with esignatur, please visit our website at www.esignatur.dk.